

(Kiemelés: Dr. Suba Györgyné, Isten Országának munkásai c. könyvből.)

FARKAS MÁTYÁS

(1980–2000)

apát plébános

Született: 1931-ben Törökszentmiklóson. Pappá szentelték: 1954-ben.

1954-ben Egercsehiben káplán.

1954–1957. Taron káplán.

1957–1958. Verpeléten káplán.

1958–1963. Jászberény főplébánián káplán (jászberényi káplán korábban helynöki titkár volt, és a lila öv viselésére jogosította az érsek.¹)

1963–1972. Jászfelsőszentgyörgyön plébános.²

1972–1980. Szajolban plébános.

1980–2000. Jászberényben a főtemplom plébánosa.

1981-ben címzetes esperes.

1984-ben a Szent Andrásról nevezett sáry-monostori címzetes apát.³

Meghalt 2000. november 19-én Jászberényben.

Világi elismerései: a Szacsvay-díj és az Apponyi-érem.

2001. augusztus 20-án a város néhai Farkas Mátyás apátplébánosnak „posztumusz” Jászberény Város Díszpolgára kitüntetést adományozott.⁴

Farkas Mátyás sokgyermekes, mélyen vallásos családban nevelkedett, édesapját fiatalon elveszítette. Közgazdaságit végzett, 1949-ben vették fel az Egri Érseki Papnevelő Intézetbe. 1954-ben Czapi Gyula egri érsek szentelte pappá. 1956-ban Taron volt káplán, hol őt is megérintették az 1956-os forradalom eseményei, de szerencsére elkerülte a hatalom figyelmét, így folytathatta hivatását.

Először 1958-ban érkezett Jászberénybe mint káplán. Hittant tanított a Bercsényi úti, a Vásártéri és az Árpád úti iskolában és a város külterületein, Peresen, Négyszálláson, Borsóhalmán, Meggyespeleén, Tötevényben.⁵

1963-ban a közeli Jászfelsőszentgyörgy lett első plébánosi helye, ahol kilencévi szolgálata fontosabb eredményit így összegezte: „1948: a templomi orgona javítása, 1954: a templom teljes külső renoválása. 1955: a toronysisak festése, 1956: a kerekudvari kápolna tetőzetének javítása. 1957: a plébánia épülete tetőzetének javítása, 1964: a templom kerítésének építése (150 méter drót és betonoszlop). 1965: betonjárda építése a templom és a plébánia előtt, 1966: 3 db színes ablak a templom részére, 1967: ismét 3 db színes ablak a templom részére, 1969: a templom villanyhálózatának átépítése, a templom festése. A kerekudvari kápolna teljes külső renoválása.”⁶ Az új liturgia bevezetésének nehéz feladata is itt várt rá, melynek előkészítésében példamutatóan részt vett, paptestvérei éppen ezért kérték fel ebben a témában egy előadás megtartására: „A legújabb liturgikus intézkedések egyöntetű és célt szolgáló végrehajtása” címmel.⁷

Kádár László érsek 1980-ban újra Jászberénybe helyezte, ekkor már plébánosnak a főplébániára.⁸

Jászberényi tevékenységének időszakában a szocialista tábor „erős vára” repedezni kezdett, majd bekövetkezett az összeomlása. Az 1980-as években a formálódó politikai mozgalmak valamilyen szinten kapcsolatban álltak az uralkodó felső vezetéssel, de az egyházaknak ilyen kapcsolatuk nem volt, sőt továbbra is a rendszer első számú ideológiai ellenségének számítottak.

A szerveződő értelmiség, a politikai elit egyik ága különböző fórumokon fellépett az egyházak adminisztratív visszaszorítása ellen, ennek megnyilvánulásait jól jelzik az alábbi események is:

1980-ban megemlékeztek Szent Gellért születésének ezredik évfordulója alkalmából a szobornál.

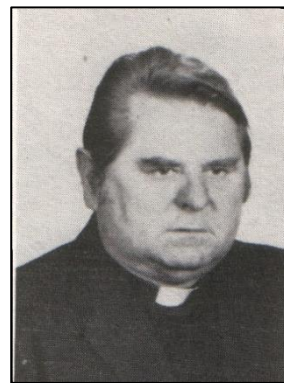
II. János Pál felszentelte Rómában a Magyarok kápolnáját.

1981-ben országos ünnepséget rendeztek Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 750. évfordulóján.

1983-ban meghirdették a rendkívüli szentévet, a megváltás 1950. évfordulójára.

1984-ben itt járt Teréz anya, a szeretet misszionáriusa.

1987. április 3-án II. János Pál pápa az Elnöki Tanács előzetes hozzájárulásával kinevezte Paskai Lászlót esztergomi érsekké, beiktatása április 15-én történt.

¹ Felsőjászsági esperesi kerület jegyzőkönyvei, 1962. május 2.

² Schem. 1975.

³ Uo. 1992.

⁴ SÁROS, 2002. 183. p.

⁵ Jászkürt, 2000. 11. 25. 8. p.

⁶ Felsőjászsági esperesi kerület jegyzőkönyvei, május 26.

⁷ Uo. 1965. június 2.

⁸ Jászkürt, 2000. 11. 25. 8. p.

1987. július 25-én Paskai László az egri székesegyházban püspökké szentelte Seregély Istvánt, az egri főegyházmegeye új érsekét.

1987. április 25-én az egri főegyházmegeből közel kétezer ministráns találkozott az egri székesegyházban.

1987 pünkösdőtől 1988 Nagyboldogasszony napjáig tartották a Mária-évet.⁹

1988. április 16-án megkezdődött a Szent Jobb országjárása.¹⁰

Egymás után alakultak vagy újralakultak a különböző egyházakhoz kötődő civil szervezetek, többek között a cserkészsövetség.

1989. július 1-jén feloldották az iskolaalapítás monopóliumát.

1989. október 23-án kihirdették a Magyar Köztársaság új alkotmányát.

Felszámolták az Állami Egyházügyi Hivatalt.

1990. január 24-én az országgyűlés megszavazta az 1990:IV. törvényt „A lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról”.

1991. május 1–4. Mindszenty József esztergomi érsek földi maradványait Mariazellből Esztergomba szállították, ahol végakarata szerint az esztergomi bazilika kriptájába helyezték el május 4-én. A gyászmisén mintegy 50 000 hívő és miniszterek, hazai és európai közéleti személyiségek voltak jelen.¹¹

1991-ben és 1996-ban Magyarországra látogatott II. János Pál pápa. Magyarországi tartózkodásai alkalmával többször találkozott a magyar fiatalokkal, az állami és egyházi vezetőkkel, a tudomány és a művészet képviselőivel.¹²

Az események egyre nagyobb tömegek részvételével zajlottak.

Farkas Mátyásra Jászberénybe érkezésekor nagy feladat várt, hiszen a templom tetőzete erősen megrongálódott. Először a megtöredezett palákat újjal cserélték ki, minek következtében a fedés tarkasága zavarólag hatott.¹³ Az előző plébánosok idejében is igyekeztek a tetőzet hibáit kijavítani, de amint az egy feljegyzésben olvasható: egy-egy javítási kísérletnél több kár keletkezett, mint amennyit kijavítani akartak. A templomtetőzet teljes felújításának ügyintézését már 1981-ben elkezdte. A kiadások előteremtése helybéli forrásokból nem is volt remélhető, ezért fordult külföldi segélyszervezetekhez, és ezt a támogatást 1984-ben meg is kapta, és elkészült a templomhajó teljes tetőzetének cseréje, műemlékpalával való beborítása.

„A támogatás elnyerésében Farkas Mátyás nem kis szerepet tulajdonított a Jászberény városban tisztelt Szent Rozália közbenjárásának. Személyesen elzarándokolt Szent Rozália sírjához a szicíliai Palermóba, és a szent segítségét kérve fogadalmat tett, hogy feleleveníti Szent Rozália tiszteletét Jászberényben, az itt lévő Rozália-kápolnában. Erekljét is kapott és hozott onnan, és 1984. szeptember 4-én, Szent Rozália ünnepén ünnepélyesen elhelyezték azt a Rozália-kápolnában. Azóta minden hónap első kedd reggelén szentmisét és este esti ájtatosságot tartanak Szent Rozália tiszteletére a Rozália-kápolnában.”

1990 tavaszán elindította a templom teljes külső felújítását, beleértve a kereszt és a korona aranyozását. A toronysisak hibáinak rézlemez-pótlásokkal való kijavítását, a torony kódíszének tisztítását és impregnálását, az ereszcatorna rézre cserélését, a nyaktag-rész rézlemezzel történő borítását és az ablakkeretek külső mázolását is. A támogatások, pályázatok egységes, elkülönített kezelésére 1994-ben létrehozta a Templomfelújítást Támogató Alapítványt. Nagy horderejű tervéből – az 1995-ös Jász Világtalálkozó idejére – elkészült a torony és a hozzá csatlakozó főhomlokzati szakasz.

Prágai Mária-szobor mellett

⁹ Magyar Katolikus Almanach II. 54–56., 59., 63., 66., 67. p.

¹⁰ BALOGH–GERGELY, 1993. 373. p.

¹¹ http://hu.wikipedia.org/wiki/Magyarok_Nagyasszonya_sziklatemplom

¹² http://www.port.hu/ii_janos_pal_papa_magyarorszagon/pls/w/films.film_page?i_film_id=71309

¹³ SÁROS, 2002. 71. p.

A rendszerváltozás után Farkas Mátyás élt a kínálkozó lehetőséggel és mindent megtett annak érdekében, hogy az egykori Egri Érseki Leánynevelő Intézet 1948-ban államosított épülete újra a katolikus egyház tulajdonába kerüljön, és benne katolikus iskola működjék. 1991. június 17-én dr. Seregély István jóváhagyta a katolikus iskola alapító okiratát. Így a sok fáradozás után megkezdődhetett az oktatás a Nagyboldogasszony Katolikus Iskolában, ahol időközben bevezették a kéttannyelvű oktatást (az oktatás 2012-től már gimnáziumi tagozattal is kibővült).

„Farkas Mátyás nem sokat mutatkozott a fáradozása eredményeként létrejött katolikus iskolában, inkább csak az iskolaszék ülésein és az ünnepein vett részt, de az iskola működését figyelemmel kísérte, és a jó kezdeményezéseket szavaival, bátorításával és anyagilag is támogatta.”¹⁴

Mátyás-napkor a katolikus iskolások köszöntik

A rendszerváltás korai szakaszában az iskolai hitoktatások lehetősége kibővült, elindította a világi hitoktatók képzésére szolgáló Egyházmegyei Teológiai Tanfolyamot, mely hároméves képzés keretében 1988–1998-ig folyamatosan működött.

A tanulók hitoktatása mellett fontosnak találta a felnőttek részére a hitoktatás bevezetését. Azért, hogy a templomi hittanórákra jövőknek legyen hely, a templom sekrestyéjéhez csatlakoztatva megépíttetett egy fűthető hittantermet.¹⁵

1995-ben elindította a jászberényi egyházközségek SZIVÁRVÁNY c. családi folyóiratát, mely 2005-ig jelent meg. Szerkesztette a főplébánia mindenkori plébánosa.¹⁶

Szükségesnek tartotta a keresztény szellemiségű közösségek létrehozását, melyek a háború előtti hitélet fő támaszai voltak. 1995-ben megszervezte a Karitás csoportot, 1997-ben a karizmatikus imacsoprotot, 1998-ban újjászervezte a 298. Lehel vezér cserkészcsapatot, 2000-ben létrehozta a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének jászberényi csoportját, a Mária Légiót. Szívügyének tekintette a közösségek összejöveteléhez, az iskolából kikerült fiatalok további vallásos fejlődéséhez, a közösségek foglalkozásaihoz a megfelelő helyszín biztosítását. Elképzelése közel egy évtized múlva valósulhatott meg. A plébánia udvarán felépült a Szent István ház, melyet 2000. augusztus 13-án Seregély István egri érsek szentelt fel.

Farkas Mátyás apátplébános tette szavá, hogy a Fehértói temető régi ravatalozója alkalmatlan szerepe betöltésére, és 1994-ben kezdeményezte egy új megépítését, amely Sáros László DLA tervei szerint elkészült. Az átadást már nem érte meg.

Plébánosságának 20 éve alatt súlyt helyezett arra, hogy az elnéptelenedő tanyák közti templomokban és kápolnáknban havonta, de legalább a búcsú napján legyen szentmise.¹⁷

Szívesen adott, teremtett lehetőséget templomi koncertek megtartására, Kistétényi Melinda, Beniczki Béla, Kolos István, Baróti István, Kántor Péter és a templomi kórus közreműködésével.

¹⁴ DEMETER, Farkas Mátyás apátplébános. In: Jászberény katolikus élete 175. p.

¹⁵ Hitoktatók képzésének iratanyaga. Nagyboldogasszony Főplébánia irattára.

¹⁶ <http://lexikon.katolikus.hu/Jaszbereny.html>.

¹⁷ SÁROS, 2002. 182. p.

Rendszeresen szervezett zárandokutakat, búcsúkat Mátraverebélybe, Lajosmizsére, Egerbe és Gyöngyösre.

A lelki gyakorlatok megtartására előszeretettel hívta meg a jászberényi származású vagy egykor itt szolgáló paptestvéreit: Pálos Antal, Vencsellői János, Vigh Béla, Litkei Antal, dr. Lengyel Gyula, P. Faddy Otmár, Gulyás Béla, dr. Medvegy János, Kurdics József stb. voltak a meghívottai – többek között.

Nem feledkezett el a városunk előző plébánosairól sem, haláluk évfordulóján miséken emlékezett rájuk.

Az ő szolgálata idején több ünnepi mise is volt templomában, itt tartotta Frint Jenő a vas-, Vajk Alajos Atanáz, Bársony József, Litkei Antal az arany-, Juhász István és Kovács József az ezüst¹⁸ jubileumi miséjét.

Farkas Mátyás mindig együttérzéssel fordult a betegek, az elesettek, az idősek felé. Már ideérkezése után az esperesi gyűlésen javasolta, hogy főleg a nagyobb városokban meg kell rendezni az öregek napját a templomban.¹⁹ Idős paptestvéreit különös gondoskodással vette körül, amikor az orvos hosszú senyvesztő betegsége miatt intézeti ápolást javasolt valakinek, ő kijelentette: „A paptestvéreinket mi ápoljuk!”. Beteg, idős paptestvérei nála biztonságra, megértésre számíthattak. Vajk Alajos, Szita Imre Gergely is Jászberényben (mellette) fejezték be papi szolgálatukat, itt haltak meg. A Jászberényben lakó nyugdíjas, beteg papokat is buzgón látogatta: így Merk István Tibort és Tóth Antalt is.

„Apát úr nyitott szemmel és nyitott szívvel fordult az emberek felé. Mindenkiben meglátta a belső valót, a sokakra ránőtt, vagy mások által ránk adott külső máz alatt. Ebből is fakadt a nagyfokú emberi bölcsességén túl kompromisszumkészsége, melyet időnként sokan értetlenül szemléltek, vagy kifejezetten támadtak. Nem látták azt, amit Ő látott az Úr által neki nyújtott lelki adományok segítségével. A gyakorlat végül a legtöbb esetben őt igazolta. A megértés vita helyett segítséget hozott, sok, kezdetben tartózkodó vagy kifejezetten ellenérzéssel viseltető embertársa vált az idők folyamán lelkes munkatársává, estenként barátta. A pap Isten szolgája, minden esetben felül tudott kerekedni a gyarló emberi természetén. Nem volt mentes az indulatoktól, de azokat mindig el tudta temetni magában, akár azon áron is, hogy őt magát örölte. Mélységes hite erőt adott neki ehhez.”²⁰

Élete során sokszor kellett elbúcsúznia azoktól, akik körülvették: paptestvérektől, családtagoktól, rokonoktól. Isten szolgája számára a halál természetes dolog, belépő egy új életbe, de így is szembe kellett néznie azzal a tudattal, hogy egyre kevesebb ismert, szeretett arc veszi körül, s egyszer el fog jönni az idő, amikor őt szólítják. Nyugodt lélekkel készült erre a percre. Életének vezérlevét, melyhez képest minden alárendelt fontosságú volt, maga választotta jelmondata fejezte ki leghívebben. „Csak Krisztust hirdessétek”²¹

2000. november 19-én a Szent Erzsébet napi, a Szent István Házban megtartott ünnepség után váratlanul, 69 éves korában elhunyt. Az elhunytat a főtemplomban ravatalozták fel. A temetési szertartást dr. Seregély István egri érsek vezette nagyszámú pap és tisztelői jelenlétében. Törökszentmiklóson, szülővárosában, édesanyja mellé temették el

Teológus évfolyamtársa, barátja, Demeter Mátyás érseki tanácsos egy írásában így búcsúzott tőle: „Elmondhatjuk, hogy Farkas Mátyás apát úr a jászberényi főplébánia és a főtemplom javát híven szolgálta, megtette azt, ami tőle telt, talán többet is, mint amit egyre gyengülő szervezete elbírt. Ezért mondta fel szíve hirtelenül a szolgálatot, és kellett a hívek köréből olyan váratlanul elköltöznie. Rá emlékezve mondjuk az ének szavait:

*„Békén nyugodjál csendes hűs sírodban,
Bár munka vár még itt e földi honban,
Pályád bevégezd, célodat elérted,
Ég lesz a béred.”²²*

Síremléke a törökszentmiklósi temetőben

¹⁸ Mísehirdetések 1981–1985; 1985–1989. Nagyboldogasszony Főplébánia irattára ..

¹⁹ FJEKJ. 1981. június 3.

²⁰ Jászkürt 2000. 11. 25. 8. p.

²¹ Uo. 2000. 11. 25. 8. p.

²² DEMETER, Farkas Mátyás apátplébános. In: Jászberény katolikus élete 176. p.

